

Asia: VN/18248/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntien kannalta on tärkeää, että vapaaehtoiisiin yhdistymisiin on olemassa toimiva valtiosuuslainsäädäntö. Kuntien vapaaehtoinen kuntaliitos on voinut johtaa kohtuuttomaan tilanteeseen, jossa kuntaliitosten jälkeen kuntien saama valtiosuus on ollut aikaisempaa pienempi. Näin ollen tulevassa laissa tulisi edelleen tarkentaa, että valtiosuuden määrä olisi vähintään aikaisempien valtiosuuksien yhteenlaskettu summa. Valtioneuvoston harkinta ei voisi näin alentaa valtiosuuden määrää.

Kuntien yhdistyminen vapaaehtoisesti on tavoitteena hyväksyttävä, koska silloin voidaan aidosti tehdä demokraattisia päätöksiä oman kunnan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. On silti huomioitava, ettei kuntaliitokset ole tuoneet Suomeen tutkimusten mukaan hyödyllisiä elinkeinovaikutuksia millään mittarilla mitattuna. Tutkimuskohteena olivat Paras-hankkeen aikana toteutetut kuntaliitokset elinkeinovaikutusten näkökulmasta. Vuosiin 2007 - 2013 ajoittunut Paras-hanke tuotti paljon kuntien yhdistymisiä ja tavoitteena oli muun muassa elinvoimaisen kuntarakenteen muodostaminen. Tutkimuksessa todettiin, etteivät kuntaliitokset yleisesti suuressa kuvassa välttämättä tuota yhteiskuntaan lisäarvoa (Niko Vartiainen; Itä-Suomen yliopisto 2019). Esimerkiksi pitkien etäisyyksien maakunnissa, kuten Pohjois-Karjalassa, kuntaliitoksella ei voida saavuttaa rakenteellista parempaa perustaa. Kuntaliitokset näyttävät siis soveltuvan tiheästi asutulle alueelle, jossa matkat ovat lyhyitä. Sellaisissa tilanteissa kuntaliitos voi tuoda myös taloudellista tehokkuutta. Hetkellinen kertakorvaus ei siis koko Suomessa muodosta kannustetta kuntaliitokseen.

Kokonaisuutena lakiuudistus tarvitaan, etteivät vapaaehtoiset kuntaliitokset tuota epäoikeudenmukaisia tilanteita kuntalaisille. Uudistus ei saa missään tilanteessa kaventaa kunnan itsehallintoa päättää omasta itsenäisyydestään omilla kriteereillään.

Jäppinen Aki
Juuka

Härkin Tiina
Juuan kunta